

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Sítne Ecclesiæ propositio ad singulos actus Fidei necessaria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

ipforum enim os loquitur ille, qui nec fallere potest, nec falli, nec eos permittit quidquam falsi, ut velint, decernere.

XI. Nec etiam obstat, quod in argumento opponatur, fieri posse ut nesciant se vera decernere, hoc enim nil impedit veritatem & infallibilitatem decretorum: sicut si humanitas aliqua nesciens uniretur Verbo divino, semper vera diceret, idque infallibiliter, quamvis nesciret ea, quæ dicit esse infallibilia, utpote quæ, ut dixi, ignorat se esse unitam Verbo. Quod hic per unionem intrinsecam facit Verbum divinum, illic præstat extrinseca divini Numinis assistentia, quæ moderatrice nihil nisi sanctum fieri, nihil nisi verum, certum, & infallibile sanciri potest.

SECTIO TERTIA.

Sitne Ecclesie propositio ad singulos actus Fidei necessaria.

I. **D**IXIMUS Ecclesie auctoritatem esse divinam, omninoque certam & infallibilem, ipsarumque divinarum literarum testimonio parem, utpote per quam loquitur nunc Deus sicut olim locutus est per os Sanctorum, qui à seculo sunt, Prophetarum ejus, eaque ut instrumento suo utitur ad res Fidei nobis proponendas. Præfens ergo quæstio est, quo pacto Ecclesie auctoritas & propositio sit ad actus Fidei eliciendos necessaria. Sermo autem est de actibus Fidei Catholice, seu publicæ & universales, atque ab omnibus amplectendæ, privatam quippe revelationem ad actum Fidei eliciendum sufficere fusè ostensum est Disputatione præcedente, Sectione quartâ.

II. Prima conclusio: indubitatum videtur, ad aliquos articulos Fidei, etiam Catholice & universales non requiri propositionem Ecclesie. Ratio est, quivis enim, etiam inter barbaros enutritus, qui proinde nihil de Ecclesia, ejusque auctoritate aut propositione audit, credere potest Deum esse, & remuneratorem esse, idque Fidei divinâ; semper namque adest auxilium supernaturale sufficiens ad hujuscemodi actus eliciendos, ut tomo primo latè probavi contra Jansenium, Disp. 38. Sect. 4. & sequentibus.

III. Ethnicis ergo hæc veritates seu articuli, non ab Ecclesia, cujus nullam habent notitiam, sed à cælo, quod enarrat gloriam Dei, stellis, universisque structurâ, tot denique tamque diversarum rerum ordinatissimâ ferie: ab istis inquam hæc iis proponuntur, esse scilicet summum aliquem sapientissimumque horum omnium opificem, quique illa etiamnum administrat, & summâ curâ ac providentiâ moderatur, cui etiam honor & cultus est debitus, qui denique hominum actiones intuetur, præmiûmque illis ac pœnam pro earum diversitate decernit.

IV. Hæc itaque illis sunt prædicatorum loco, & ad dicta mysteria iis proponenda sunt à Deo instituta, qui proinde ea credunt tanquam à Deo per isthæc sibi revelata: Deus enim ad hunc finem illa ordinavit, ut nimirum divinitatem ejus & providentiam nobis manifestarent. Hinc Actor. 14. vers. 16. vocatur Dei testimonium. In quam rem celebre est dictum illud S. Prosperi lib. 2. de vocatione Gentium, cap. 4. Quod est, inquit, hoc testimonium, quod semper Domino ser-

vivit, & nunquam de ejus bonitate & potestate conticuit, nisi ipsa rotius mundi inenarrabilis pulchritudo, & inenarrabilium beneficiorum ejus dives & ordinata largitio, per quæ humanis cordibus quadam æterna legis tabula præbebantur, ut in paginis elementorum, & voluminibus temporum communi ac publica divine institutionis doctrina legeretur. Hæc ille.

Hinc tamen non sequitur posse homines jam articulos quoscunque sine Ecclesie propositione credere; quamvis enim mysteria aliqua faciliora sine eâ tanquam regulâ ac directrice assequi possint, aliqua nihilominus alta adeo ac difficilia sunt, ut sine luce ac duce infallibili, qualis est Ecclesia, ad hoc scilicet à Deo peculiariter instituta, ad illorum cognitionem perungere nequeant, qualia sunt mysteria Trinitatis, Incarnationis, &c. Deinde, quod hi determinatè sint libri canonici, nec plures nec pauciores, quod hic sit sacræ Scripturæ sensus, quis ex effectis naturalibus, universisque fabricâ eruerit? Cùm ergo ad Fidem divinam requiratur, ut in voluntate præcedat prudens acceptatio rei, quæ credenda proponitur, hoc respectu horum & similium articulorum haberi aliunde non potest, quàm ex propositione infallibili Ecclesie; motiva enim credibilitatis, non ad hæc & hujusmodi mysteria, quæ abdita planè sunt, & incognita deserviunt, sed ad generalia tantum principia, cognitivique faciliora, præcipuè verò ad agnoscendam auctoritatem Ecclesie, quæ agnitâ, cætera, quæ magis recondita sunt, per eam ut per regulam & directricem addiscuntur. Hactenus de Ethnicis.

Secunda conclusio: in hoc rerum statu adeo necessaria est auctoritas infallibilis, & propositio Ecclesie, ut sine illâ nequeant fideles ea omnia credere, quæ in Ecclesia Catholica credenda proponuntur. Hæc conclusio statuitur contra hæreticos, apud quos nihil usitatius quàm Scripturam sacram, seu Verbum Dei scriptum sufficere ad res omnes Fidei, quæque circa eas oriuntur controversias definiendas, nec alium controversiarum judicem esse necessarium: ita Lutherani, Calvinistæ & Zuingliani, qui ut judicium Ecclesie subterfugiant, divinas literas hujuscemodi rerum judicem appellant, quamvis posteriores hæretici hunc loquendi modum parum congruum esse animadvertentes, cùm sola persona, seu natura intelligens judex propriè dici possit, Spiritum Sanctum judicem, Scripturam verò sacram, non judicem, sed vocem judicis esse affirmant.

Hic hæreticorum error latius postea refutabitur, & à rerum circa Fidem controversiarum scriptoribus plenus de eo institui tractatus solet. Nunc contra eum est breviter: vox namque, per quam controversiæ dirimuntur, clara esse debet & aperta; si enim dubia sit & obscura, nullus erit lites, quæ inter diversas partes oriuntur, componendi modus: jam verò, ut est manifestum, Scriptura est obscura; unde viri etiam doctissimi illius sensum in multis non assequuntur, sicque videmus illam quotidie in utramque partem afferri, aliâque & alia illius testimonia pro diversis & oppositis etiam sententiis citari, ac litigantes ex æquo sibi persuadere à se stare Scripturam: per illam ergo solam lites, quæ innumere indies nascuntur, nunquam decidentur, sed viva aliqua regula requiritur, quæ res controversas clarè definiat, verâque à falsis fecernat, & hoc pacto silentium litigantibus imponat.

V. Omnia sub Ecclesia directione ac propositione cognosci se debent credi nequeunt.

Prudens hominum articulo- rum acceptatio haberi nequit sine propositione Ecclesie.

VI. Ecclesie auctoritas ad plurimos articulos credendos fidelibus est necessaria.

VII. Cùm Scriptura sit obscura, non est illa per se apta ad controversias dirimendas.

Ostenditur necessitas brevi judicis, seu regula animata.

Tom. II.

VIII. *Quanam sit vera Scriptura, dicitur sine regula vivâ non posse.*

IX. *Propositio Ecclesie, ubi eius auctoritas cognoscitur, sola sine aliâ propositione ad Fidem deferri.*

X. *Ostenditur Ecclesia propositionem, ut qui Ecclesiam norunt esse ad credendum necessariam.*

S. Augustinus tom. 6.

Adde (ut contra Manichæos argumentatur S. Augustinus) sine vivâ aliquâ regulâ sciri non posse quænam sit vera Scriptura, & cur exempli gratiâ Evangelium S. Matthæi admittendum potius sit pro doctrinâ canonicâ, quàm Nazaræorum. Alia in rem hanc adduci possunt, sed suo loco commodius proponentur.

Hanc itaque sententiam, infallibilem scilicet Ecclesie propositionem esse communiter ad actus Fidei eliciendos necessariam, tenet Valentia hic, Conclusione tertiâ, Lorca hic, Disp. 3. & alii, videturque mens S. Thomæ 2. 2. quæst. 5. a. 3. Imo existimo cum quibusdam recentioribus, quamvis, ut num. 2. & 3. ostendi, illi, quibus Ecclesia ejusque auctoritas non est cognita, veritates aliquas Fidei credere potuissent ob alia Dei testimonia, cæelum videlicet sidera, &c. cum tamen, cui Ecclesie auctoritas innotuit, non posse ullum omnino articulum nisi ob illius propositionem & auctoritatem credere fide divinâ, quacunque demum ratione hæc Ecclesie propositio concurrat, sive ut objectum formale, sive ut mera conditio: de quo Sect. sequente. Hoc verò intelligi debet per se loquendo, & in primâ Fidei acceptance, ut postea ostendetur.

Ratio assertionis est: Ecclesia siquidem, ut diximus, data est pro regulâ vivâ ac directrice respectu earum rerum, quæ credendæ proponuntur, quam proinde audire nos jubet Deus, ejusque dictis obtemperare: parum ergo prudenter, ne dicam temerè procederet is, qui hæc regulâ tam certâ & perspicuâ, quæque peculiari-ter nobis à Deo ad hoc munus datur, relicta, aliam sequeretur; sicquæ verisimile est Deum concursum supernaturalem ei, qui hoc modo procedit, ad actus Fidei eliciendos non daturum, sed naturalem tantum, & cum aliis rebus communem; quamvis supernaturalem ei concursum daret, si Ecclesie auctoritas ei esset incognita, ut jam dictum est. Hoc docere videtur S. Augustinus libro de utilitate credendi, cap. 10. his verbis: *Cujusmodi enim liber excellat ingenio, nisi Deus adsit, humi repunt; tunc autem adest, si societatis humane in Deum tendentibus cura sit.*

SECTIO QUARTA.

Quo pacto ad assensum Fidei concurrat auctoritas divina Ecclesie.

I. *Notanda duplex Ecclesie auctoritas, humana & divina.*

II. *Auctoritas divina Ecclesie potest esse objectum formale Fidei.*

RECOLENDUM quod supra Sectione primâ, num. 2. & 3. late declaravi, auctoritatem Ecclesie esse duplicem, humanam, quantum scilicet illi, qui aliquid proponunt vel definiunt, sunt homines prudentes, sancti, literati, aliisque eximii vel naturæ vel gratiæ dotibus ornati: & divinam, quæ in perpetuâ Spiritus Sancti assentiâ sita est, per quam planè redditur infallibilis, scitæque ejus omnia ac definitiones veritatem habent omnino indefectibilem, summamque certitudinem. De secundâ auctoritate agemus hæc Sectione, de primâ sequenti.

Dico primò: divina Ecclesie auctoritas potest esse objectum formale Fidei. Ad probationem notandum ex communi, & à Philosophis omnibus admittâ doctrinâ, quam declaravi Disp. 2. Logicæ, Sect. 1. Objectum formale illud esse tum respectu voluntatis, tum intellectus, propter quod aliud amatur vel cognoscitur: sic sanitas est objectum formale respectu potio-

nis amaræ, præmissæ respectu conclusionis, hæc namque propter præmissas cognoscitur, illa amatur seu eligitur propter sanitatem. Cum ergo, ut totâ hæc Disputatione ostendimus, hæc auctoritas sit planè infallibilis, & Verbum Dei, Deus namque per Ecclesiam tanquam per instrumentum suum loquitur, nil obstat quo minùs in eâ ut in objecto formali nitatur Fides.

Dico secundò: auctoritas divina Ecclesie de facto est ut plurimum objectum formale respectu actuum Fidei, & non mera conditio: ita Lorca hic, Disp. 3. Stapletonus in Doctrinali, Controver. 4. quæst. 3. art. 2. & quæst. 1. a. 1. & alii. Ratio est, imprimis namque auctoritas Ecclesie est certa & infallibilis, ipsaque locutio Dei, ut ostensum est, deinde ita connexa est cum objecto materiali, seu mysterio quod credendum proponitur, ut quisquis eam rectè penetrat, objecto propter illam assentiatur, ita nimirum ut hæc auctoritas eum moveat, & influat in assensum, intellectum ad eum inducendo, & non merè se habeat sicut applicatio ignis respectu combustionis ligni vel stuppæ, quæ in combustionem nullo modo influat. Credunt ergo homines hoc vel illud mysterium ob auctoritatem Dei loquentis per Ecclesiam, seu per hoc determinatum organum, quæ proinde auctoritas simul cum veracitate Dei integrat unam rationem motivam assensus, & cum eâ constituit objectum formale Fidei.

Confirmatur; si enim, ut etiam admittunt ii, qui in contrariâ sunt sententiâ, auctoritas canonici scriptoris constituit simul cum auctoritate Dei objectum formale Fidei, multò magis id præstabit auctoritas divina Ecclesie, utpote quæ longè clariùs Deum loquentem manifestat, tum quia est organum vivum, quodque, ut supra vidimus, alia organa diludicat, ejusque calculo deciditur, quinam Scriptores sint Canonici, qui non sint: tum quia Ecclesia est organum, quod faciliùs dignoscitur, sicquæ ejus propositio tam mysterii credendi, quàm divinæ veracitatis ut cum eo conjunctæ, multò faciliùs influat, movetque ad actum Fidei eliciendum. Hinc, ut supra dictum est, S. Augustinus ob auctoritatem Ecclesie ait se credere Evangelio. Est etiam hæc sententia S. Thomæ, nam quæst. 5. art. 3. docet objectum formale Fidei esse primam veritatem secundum quod manifestatur in sacris Scripturis & doctrinâ Ecclesie.

Addo nihilominus, hæc de primâ articulorum Fidei propositione esse ut plurimum intelligenda; ubi enim quis semel ob auctoritatem Ecclesie acceptavit Scripturam, poterit postea ob Scripturæ auctoritatem credere mysteria in eâ contenta. In hoc tamen etiam casu creditur virtualiter ob auctoritatem Ecclesie tanquam ob objectum formale: quamvis namque explicitè tunc & in actu signato non feratur in Ecclesiam, exprimâ tamen Scripturæ acceptance propter Ecclesiam manet etiamnum in mente quædam illius recordatio tanquam semen ex illo actu relictum, virtute cuius concipit semper aliquo modo Scripturam ut per Ecclesiam acceptatam, sicquæ quicquid jam in hoc genere sit, fit virtualiter ob Ecclesiam, & illius auctoritas in omnes hæc fidei actus influat. Rem hanc benè explicant aliqui exemplo intentionis alicujus finis, cujus sola memoria, quamvis intentio iterum non renovetur, sufficit ad mediâ eligenda, quod nihilominus fit in virtute intentionis priùs habitæ. Quare in his etiam actibus

III. *Hæc Ecclesia auctoritas non est mera conditio, sed objectum formale.*

Auctoritas Ecclesie integrat unum objectum formale cum veracitate Dei.

IV. *Major ratio est cur auctoritas Ecclesie sit objectum formale Fidei, quàm auctoritas canonici scriptoris.*

Ecclesia est organum apertissimum ad actus Fidei eliciendos.

V. *Auctoritas Ecclesie in primâ Fidei acceptance maximum est necessaria.*

Omnes actus Fidei jam, saltem virtualiter eliciuntur ob auctoritatem Ecclesie.